

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
SEDIUL RÎȘCANI
leșire Nr. 26719
" 08 " " 11 " 2018

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
sediul Rîșcani

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
office Rîșcani

Chișinău, str. Kiev, 3 Republica Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Chisinau, Kiev 3, street, Republic of Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Curtea Constituțională
mun. Chișinău, str. A. Lăpușneanu, 28,

Prin prezenta Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani Vă expediază sesizarea privind excepția de neconstituționalitate admisă pe cauza penală nr. 1-375/17 în privința lui **Nesterenco Anatolii** învinuit în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 310 și art. 190 al. 5 Cod penal pentru examinarea sesizării cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate admisă spre a fi examinată de către Curtea Constituțională prin încheierea nr. 1-375/2017 din 19.10.2018.

Anexe:

1. Sesizare pe 51 file.

Judecător

Serghei Papuha

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
INTRARE NR. 1659
15 11 2018

**Curții Constituționale
a Republicii Moldova
MD-2004, mun. Chișinău
str. Alexandru Lăpușneanu, 28**

S E S I Z A R E
privind excepția de neconstituționalitate
(prezentată în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție)

I. AUTORUL SESIZĂRII:

- 1. Nume:** NESTERENCO
- 2. Prenume:** Anatolii
- 3. Funcția:** Administratorul SC „Buge-Petricanca” SRL
- 4. Adresa:** mun. Chișinău, com. Ciorescu, str. A. Donici, 7
- 5. Tel:** 069108094
- 6. Numele reprezentantului:** COȘLEȚ
- 7. Prenume reprezentant:** Petru
- 8. Funcția:** avocat
- 9. Adresa reprezentant:** MD-2044, mun. Chișinău, str. Ginta Latină, 5A, of. 61
- 10. Tel:** mob. 069327300
- 11. E-mail:** colonelpc@yandex.ru

II. OBIECTUL SEZIZĂRII

Prezenta sesizare are drept scop exercitarea controlului constituționalității prevederilor **art. 1 alin. (3)** al Legii nr. 264 din 11.12.2008 Cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției care prevede că, *„Prin excepție de la alin. (2), în cazurile în care nu există interpreți și/sau traducători autorizați din/în limbile pentru care se solicită interpretarea și/sau traducerea ori interpreții și/sau traducătorii autorizați nu pot fi contractați pentru efectuarea interpretării și/sau traducerii, organele indicate la alin. (1) pot folosi persoane care cunosc limbile din/în care se face interpretarea și/sau traducerea, dar care nu sînt autorizate”*, **art. 5 alin. (2)** al Legii nr. 264 din 11.12.2008, care prevede că *„Prevederea alin.(1) lit. a) nu este obligatorie în cazul interpreților și traducătorilor din sau în una din limbile orientale ori rar folosite prevăzute într-o listă aprobată de Guvern, precum și interpreților semnelor celor surzi, muți ori surdomuți”* și **art. 23 alin. (3)** al Legii nr. 264, care prevede că, *„Pînă la obținerea autorizației potrivit prezentei legi, interpreții și traducătorii solicitați de organele prevăzute la art.1 alin.(1) vor desfășura în continuare această activitate, cu condiția îndeplinirii prevederilor art. 5”*.

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

12. Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994

Articolul 1. Statul Republica Moldova

(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

(2) Forma de guvernământ a statului este republica.

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4. Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7. Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 13. Limba de stat, funcționarea celorlalte limbi

(1) Limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționînd pe baza grafiei latine.

(2) Statul recunoaște și protejează dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la funcționarea limbii ruse și a altor limbi vorbite pe teritoriul țării.

(3) Statul facilitează studierea limbilor de circulație internațională.

(4) Modul de funcționare a limbilor pe teritoriul Republicii Moldova se stabilește prin lege organică.

Articolul 16. Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20. Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 26. Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 54. Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 118. Limba de procedură și dreptul la interpret

(1) Procedura judiciară se desfășoară în limba moldovenească.

(2) Persoanele care nu posedă sau nu vorbesc limba moldovenească au dreptul de a lua cunoștință de toate actele și lucrările dosarului, de a vorbi în instanță prin interpret.

(3) În condițiile legii, procedura judiciară se poate efectua și într-o limbă acceptabilă pentru majoritatea persoanelor care participă la proces.

14. Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale din 04.11.1950

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut

necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

3. Orice acuzat are, mai ales, dreptul:

- a. să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, despre natura și cauza acuzației aduse împotriva sa;
- b. să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale;
- c. să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare remunerării unui apărător, să poată fi asistat gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer;
- d. să audieze sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării;
- e. să fie asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.

15. Codul de procedură penală nr. 122-XV din 14.03.2003

Articolul 16. Limba în care se desfășoară procesul penal și dreptul la interpret

- (1) În desfășurarea procesului penal se utilizează limba de stat.
- (2) Persoana care nu posedă sau nu vorbește limba de stat are dreptul să ia cunoștință de toate actele și materialele dosarului, să vorbească în fața organului de urmărire penală și în instanța de judecată prin interpret.
- (3) Procesul penal se poate, de asemenea, desfășura în limba acceptată de majoritatea persoanelor care participă la proces. În acest caz, hotărârile procesuale se întocmesc în mod obligatoriu și în limba de stat.
- (4) Actele procedurale ale organului de urmărire penală și cele ale instanței de judecată se înmânează bănuیتului, învinuitului, inculpatului, fiind traduse în limba lui maternă sau în limba pe care acesta o cunoaște, în modul stabilit de prezentul cod.

Articolul 66. Drepturile și obligațiile învinuitului, inculpatului

(1) Învinuitul sau, după caz, inculpatul are dreptul la apărare. Organul de urmărire penală sau, după caz, instanța de judecată îi asigură învinuitului, inculpatului posibilitatea de a-și exercita dreptul la apărare prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege.

(2) Învinuitul, inculpatul, conform prevederilor prezentului cod, are dreptul:

1) să știe pentru ce faptă este învinuit și, în legătură cu aceasta, la punerea sub învinuire, precum și imediat după reținerea în stare de arest sau după ce i s-a adus la cunoștință ordonanța de aplicare a măsurii preventive, să primească de la organul de urmărire penală copia de pe ordonanța de punere sub învinuire.

16. Legea nr. 264 din 11.12.2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției

Articolul 1. Domeniul de reglementare

(1) Prezenta lege reglementează statutul, autorizarea și organizarea activității interpreților și traducătorilor implicați în activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Justiției, organelor procuraturii, organelor de urmărire penală, instanțelor judecătorești, notarilor, avocaților și executorilor judecătorești.

(2) Pentru organele indicate la alin. (1) pot efectua interpretări și/sau traduceri doar interpreții și/sau traducătorii autorizați.

(3) Prin excepție de la alin. (2), în cazurile în care nu există interpreți și/sau traducători autorizați din/în limbile pentru care se solicită interpretarea și/sau traducerea ori interpreții și/sau traducătorii autorizați nu pot fi contractați pentru efectuarea interpretării și/sau traducerii, organele indicate la alin. (1) pot folosi persoane care cunosc limbile din/în care se face interpretarea și/sau traducerea, dar care nu sînt autorizate.

Articolul 2. Noțiunile de interpret și traducător

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

interpret – persoană fizică specializată în traducerea orală dintr-o limbă în alta și/sau în traducerea semnelor celor surzi, muți ori surdomuți, mijlocind astfel înțelegerea dintre două sau mai multe persoane;

traducător – persoană fizică specializată în traducerea textelor scrise dintr-o limbă în alta în cadrul profesiei sale.

Articolul 5. Dreptul de a exercita activitatea de interpret și traducător

(1) Dreptul de a exercita activitatea de interpret și/sau traducător pentru organele prevăzute la art.1 alin.(1) îl are persoana care deține autorizație eliberată în condițiile prezentei legi. Poate obține autorizație persoana care întrunește următoarele condiții:

a) posedă diplomă de licență sau de masterat ori un act echivalent din care rezultă specializarea în limba ori în limbile străine pentru care solicită autorizarea sau posedă diplomă de licență sau de masterat ori un act echivalent în drept din care rezultă abilități de predare în limba străină pentru care solicită autorizarea;

b) are o vechime în muncă pe specialitate de cel puțin 2 ani;

c) cunoaște limba de stat vorbită și scrisă;

d) are capacitate deplină de exercițiu;

e) nu are antecedente penale;

f) a susținut examenul de atestare.

(2) Prevederea alin.(1) lit. a) nu este obligatorie în cazul interpreților și traducătorilor din sau în una din limbile orientale ori rar folosite prevăzute într-o listă aprobată de Guvern, precum și interpreților semnelor celor surzi, muți ori surdomuți.

Articolul 10. Organul de autorizare

(1) Eliberarea și retragerea autorizației pentru activitatea de interpret și/sau traducător, suspendarea și încetarea activității interpretului și/sau traducătorului țin de competența Ministerului Justiției.

(2) Modul de eliberare, suspendare și retragere a autorizației interpretului și/sau traducătorului, cerințele privind instruirea continuă a acestora sînt stabilite într-un regulament aprobat de Guvern.

Articolul 13. Eliberarea autorizației

(1) Persoana care dorește să activeze în calitate de interpret și/sau traducător în organele prevăzute la art.1 alin.(1) depune la Ministerul Justiției o cerere însoțită de actele privind îndeplinirea condițiilor prevăzute la art.5.

(2) Autorizația se eliberează după susținerea examenului de atestare, în cel mult 30 de zile de la solicitare.

(3) Forma și conținutul autorizației sînt prevăzute în anexa la prezenta lege.

(4) Autorizația se eliberează contra unei plăți în mărime de 450 de lei, care se varsă la contul Ministerului Justiției.

(5) Refuzul de a elibera autorizație se întocmește în scris și poate fi contestat în instanța de contencios administrativ în condițiile legii.

(6) Legitimația de interpret și/sau traducător se eliberează de către Ministerul Justiției. Modelul legitimației și modul de eliberare a acesteia sînt stabilite de către ministrul justiției.

IV. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT

În fapt, la data de 10.05.2018, petiționarul a fost citat de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Principal Veaceslav Toderiță, pentru a i se înainta învinuirea în comiterea infracțiunilor prevăzute de 310 și 190 alin. (5) Cod penal al Republicii Moldova.

Petiționarul este de naționalitate rusă. Din aceste motive, procurorul a invitat-o în calitate de interpret/traducător pe Homeacova Anna. În cadrul efectuării acțiunilor de urmărire penală s-a constatat, că Homeacova Anna nu cunoaște limba română și nu dispune de careva acte, ce ar demonstra că este autorizată să activeze în calitate de interpret/traducător. Nici în Registrul de stat al interpreților și traducătorilor autorizați, ținut de Ministerul Justiției Homeacova Anna nu se regăsește că ar fi fost autorizată de a activa în calitate de interpret/traducător.

Din aceste motive, în măsura posibilităților, cu încălcarea prevederilor art. 85 alin. (2) Cod de procedură penală, interpretarea și traducerea a efectuat-o procurorul Veaceslav Toderiță.

Petiționarul nu a înțeles în ce se învinuiește și din aceste motive a solicitat recuzarea procurorului de la efectuarea acțiunilor de urmărire penală. Totodată, petiționarul a contestat procurorului ierarhic superior ordonanțele în limba rusă și în limba română de învinuire din 10.05.2018 invocând că i s-a încălcat dreptul la interpret la înaintarea învinuirii.

Plîngerile de recuzare a procurorului Veaceslav Toderiță și de anulare a ordonanțelor din 10.05.2018 au fost respinse de către procurorul ierarhic superior prin ordonanțele din 11.05.2018. Astfel, acțiunile de urmărire penală au fost continuate sub conducerea procurorului Veaceslav Toderiță.

La 14.05.2018 petiționarului i s-au adus la cunoștință materialele dosarului penal. Petiționarul a constatat, că pe ordonanța în limba rusă din 10.05.2018 de învinuire și pe alte acte procesual-penale, prin falsificare, au fost aplicate parafa și semnăturile, că traducerea/interpretarea au fost efectuate de către Homeacova Anna și traducătorul/interpretul autorizat Nastasiu Rodica. În acest sens, petiționarul a făcut mențiunile corespunzătoare în procesul-verbal din 14.05.2018 de prezentare a materialelor de urmărire penală. În acest sens, petiționarul a depus o plîngere Procurorului General, solicitînd atragerea la răspundere penală a procurorului Veaceslav Toderiță, interpretului/traducătorului Nastasiu Rodica și Homeacova Anna pentru depășirea atribuțiilor de serviciu.

La 14.05.2018, procurorul Veaceslav Toderiță a expediat dosarul în judecată.

Urmare acesteia, în ședința preliminară din 25.07.2018, petiționarul a depus o cerere judecătorului raportor, prin care a solicitat anularea ordonanțelor în limba rusă și în limba română de învinuire din 10.05.2018 invocînd, că la înaintarea învinuirii i s-a încălcat dreptul la interpret.

Tot în ședința de judecată preliminară din 25.07.2018 s-a mai constatat, că și Vasiliev Mariana, care a participat în calitate de interpret, nu este autorizată de a activa în această calitate și nu se regăsește în Registrul de stat al interpreților și traducătorilor autorizați, ținut de Ministerul Justiției.

V. EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ȘI ARGUMENTELE ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTORA

Considerăm, că art. 1 alin. (3), art. 5 alin. (2) și art. 23 alin. (3) ale Legii nr. 264 din 11.12.2008 Cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției (în continuare Legea nr. 264 din 11.12.2008) contravin mai multor articole din Constituție, reieșind din următoarele motive.

Conform art. 118 alin. (2) al Constituției, *persoanele care nu posedă sau nu vorbesc limba moldovenească au dreptul de a lua cunoștință de toate actele și lucrările dosarului, de a vorbi în instanță prin interpret.*

Articolul art. 6 § 3 lit. e) al Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale prevede că, *orice acuzat are, mai ales, dreptul să fie asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.*

Articolul 16 alin. (2) al Codului de procedură penală stipulează că, *persoana care nu posedă sau nu vorbește limba de stat are dreptul să ia cunoștință de toate actele și materialele dosarului, să vorbească în fața organului de urmărire penală și în instanța de judecată prin interpret.*

Articolul 5 alin. (1) al Legii nr. 264 din 11.12.2008 prevede că, *dreptul de a exercita activitatea de interpret și/sau traducător pentru organele prevăzute la art. 1 alin. (1) îl are persoana care deține autorizație eliberată în condițiile prezentei legi. Poate obține autorizație persoana care întrunește următoarele condiții: a) posedă diplomă de licență sau de masterat ori un act echivalent din care rezultă specializarea în limba ori în limbile străine pentru care solicită autorizarea sau posedă diplomă de licență sau de masterat ori un act echivalent în drept din care rezultă abilități de predare în limba străină pentru care solicită autorizarea; b) are o vechime în muncă pe specialitate de cel puțin 2 ani; c) cunoaște limba de stat vorbită și scrisă; d) are capacitate deplină de exercițiu; e) nu are antecedente penale; f) a susținut examenul de atestare.*

Articolul 10 al Legii nr. 264 din 11.12.2008 stipulează că, *eliberarea și retragerea autorizației pentru activitatea de interpret și/sau traducător, suspendarea și încetarea activității interpretului și/sau traducătorului țin de competența Ministerului Justiției.*

Articolul 13 alin (1) al Legii nr. 264 din 11.12.2008 prevede că, *persoana care dorește să activeze în calitate de interpret și/sau traducător în organele prevăzute la art.1 alin.(1) depune la Ministerul Justiției o cerere însoțită de actele privind îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 5. Aliniatul (2) al aceluiași articol prevede că, *autorizația se eliberează după susținerea examenului de atestare, în cel mult 30 de zile de la solicitare.**

Prin urmare, atât normele de drept național, cât și normele de drept internațional prevăd expres, că orice acuzat, care nu cunoaște limba de stat, inclusiv

și petiționarul, la efectuarea acțiunilor de urmărire penală, precum și în ședințele de judecată au dreptul de a fi asigurați cu interpreți/traducători autorizați în modul stabilit de către Ministerul Justiției, după susținerea examenului de atestare.

Considerăm, că modificând Legea nr. 264 din 11.12.2008, și adoptând aliniatul (3) al articolului 1 din Legea nr. 264 din 11.12.2008, cu conținutul „*Prin excepție de la alin. (2), în cazurile în care nu există interpreți și/sau traducători autorizați din/în limbile pentru care se solicită interpretarea și/sau traducerea ori interpreții și/sau traducătorii autorizați nu pot fi contractați pentru efectuarea interpretării și/sau traducerii, organele indicate la alin. (1) pot folosi persoane care cunosc limbile din/în care se face interpretarea și/sau traducerea, dar care nu sînt autorizate*”, legiuitorul a încălcat în mod vădit art. 118 din Constituție, deoarece organul de urmărire penală, dar spre regret și instanțele de judecată, care sunt obligate să asigure acuzații cu interpreți/traducători autorizați, abuzează de acest aliniat, și nu mai asigură acuzații cu interpreți/traducători autorizați, ci cu persoane care nu sunt autorizate în modul stabilit.

Deasemenea susținem, că aliniatul (2) al art. 5 din Legea nr. 264 din 1.12.2008, care prevede că: „*Prevederea alin.(1) lit. a) nu este obligatorie în cazul interpreților și traducătorilor din sau în una din limbile orientale ori rar folosite prevăzute într-o listă aprobată de Guvern, precum și interpreților semnelor celor surzi, muți ori surdomuți*”, le fel contravine art. 118 din Constituție, deoarece deși prin acest aliniat legiuitorul a acceptat asigurarea în locul interpreților și traducătorilor din limbile orientale sau rar folosite cu persoane neautorizate, organul de urmărire penală abuzează de acest aliniat și deja și interpreții/traducătorii de limbă rusă care nu este orientală sau rar folosită, sunt înlocuiți cu interpreți/traducători neautorizați, iar în consecință și acest aliniat contravine art. 118 din Constituție.

Suntem de părerea, că și art. 23 alin. (3) al Legii nr. 264, care prevede că, „*Pînă la obținerea autorizației potrivit prezentei legi, interpreții și traducătorii solicitați de organele prevăzute la art.1 alin.(1) vor desfășura în continuare această activitate, cu condiția îndeplinirii prevederilor art. 5*”, contravine art. 118 din Constituție deoarece, deși prin acest aliniat legiuitorul a permis activitatea în calitate de interpret/traducător a persoanelor care activau în aceste calități la momentul adoptării legii, pînă la obținerea autorizațiilor corespunzătoare, organele de urmărire penală și instanțele de judecată abuzează de acest aliniat și admit pînă în prezent activitatea în calitate de interpret/traducător a persoanelor care nu sunt autorizate în modul stabilit, deși prin aliniatul (4) din art. 23 al aceleiași legi, s-a permis activitatea în calitate de interpret/traducător a persoanelor neautorizate doar un termen strict determinat – 6 luni.

Reiterăm, că aliniatul (3) din art. 1, aliniatul (2) din art. 5 și alin. (3) din art. 23 ale Legii nr. 264 din 11.12.2008, contravin și altor articole din Constituție. Astfel, articolul 26 din Constituție prevede că, dreptul la apărare este garantat.

Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale. Articolul art. 65 alin. (2) pct. 1) al Codului de procedură penală prevede că, acuzatul are dreptul să știe pentru ce faptă se învinuiește.

Neasigurînd acuzatul cu un interpret autorizat, statul îi încalcă dreptul petiționarului de a cunoaște în ce concret se învinuiește, iar în consecință, acuzatul nu-și forma o poziție clară de apărare, încălcîndu-i-se astfel dreptul constituțional la apărare.

La fel considerăm, că aliniatul (3) din art. 1, aliniatul (2) din art. 5 și alin. (3) din art. 23 ale Legii nr. 264 din 11.12.2008, contravin articolului 16 alin. (2) din Constituție, care prevede că toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Asigurînd o învinuire clară persoanelor care cunosc limba de stat, prin adoptarea aliniatului (3) din art. 1 și aliniatul (2) din art. 5 al Legii nr. 264 din 11.12.2008, legiuitorul a pus pe poziții inegale petiționarul în comparație cu persoanele care cunosc limba de stat, discriminînd astfel petiționarul din motiv că este de o altă naționalitate.

VI. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

În conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art. 24 alin. (1), art. 24 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit. a) și art. 39 din Legea jurisdicției constituționale, art. 7 alin. (3) din Codul de procedură penală,

SOLICIT:

- Admiterea sesizării;
- Ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 1 alin. (3) al Legii nr. 264 din 11.12.2008 Cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției care prevede că, *„Prin excepție de la alin. (2), în cazurile în care nu există interpreți și/sau traducători autorizați din/în limbile pentru care se solicită interpretarea și/sau traducerea ori interpreții și/sau traducătorii autorizați nu pot fi contractați pentru efectuarea interpretării și/sau traducerii, organele indicate la alin. (1) pot folosi persoane care cunosc limbile din/în care se face interpretarea și/sau traducerea, dar care nu sînt autorizate”*;
- Ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 5 alin. (2) al Legii nr. 264 din 11.12.2008 Cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției care prevede că, *„Prevederea alin. (1) lit. a) nu este obligatorie în cazul interpreților și traducătorilor din sau în una din limbile orientale ori rar folosite prevăzute într-o listă aprobată de Guvern, precum și interpreților semnelor celor surzi, muți ori surdomuți”*.
- Ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 23 alin. (3) al Legii nr. 264 din 11.12.2008 Cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției care prevede că, *„Pînă la obținerea autorizației potrivit prezentei legi, interpreții și traducătorii solicitați de organele prevăzute la art.1 alin.(1) vor desfășura în continuare această activitate, cu condiția îndeplinirii prevederilor art. 5.”*

Anexă:

Mandatul nr. 1069501 din 12.09.2018 – în original;
Copia ordonanței din 10.05.2018 în limba română;
Copia ordonanței din 10.05.2018 în limba rusă;
Copia plîngerii nr. 3961 din 11.05.2018;
Copia ordonanței din 11.05.2018 de respingere a plîngerii din 11.05.2018;
Copia cererii de recuzare nr. 3962 din 11.05.2018;
Copia ordonanței din 11.05.2018 de respingere a cererii de recuzare din 11.05.2018;
Copia cererii nr. 44075 din 25.07.2018;
Copia plîngerii din 04.06.2018;

Cu respect,

Avocat

Petru Coșleț

21.09.2018

Dosar nr. 1-375/2017
/41-1-428-14012016/

ÎNCHEIERE

mun. Chișinău

„19” octombrie 2018

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani,

Instanța compusă din :

Președinte de ședință,

Judecător: Papuha Serghei

Grefier: Gorea Alexandra

Cu participarea:

Procurorului: Andriuța Lucia

Apărătorului: Coșleț Petru

a judecat în ședință de judecată cererea apărătorului Coșleț Petru cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. (1) al. (3) și art. (5) al. (2) al Legii nr. 264 din 11.12.2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției în cadrul procesului penal după acuzarea lui Nesterenco Anatolii, învinuit în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 310 al. (1) și art. 190 al. (5) Cod Penal RM, -

A C O N S T A T A T :

Cauza penală nr. 1-375/2017 (41-1-428-14012016), de învinuire a lui **Nesterenco Anatolii** în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 310 al. (1) și art. 190 al. (5) Cod Penal RM, conform Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor și fișei de repartizare a dosarului, cauza nominalizată a fost repartizată aleatoriu în procedura judecătorului, Papuha Serghei.

Apărătorul Coșleț Petru a depus o cerere prin care solicită trimiterea în adresa Curții Constituționale, spre examinare, sesizarea referitoare la controlul constituționalității prevederilor art. 1 al. 3 și art. 5 al. 2 al Legii nr. 264 din 11.12.2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției și suspendarea în virtutea prevederilor art. (7) Cod de procedură penală a procedurii de examinare a cauzei penale pînă la pronunțarea Curții Constituționale.

În motivarea cererii a invocat că, la data de 10.05.2018, Nesterenco Anatolii a fost citat de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul principal, Veaceslav Toderiță, pentru a i se înainta învinuirea în comiterea infracțiunilor prevăzute de 310 și 190 alin. (5) Cod penal al Republicii Moldova. Inculpatul este de naționalitate rusă. Din aceste motive, procurorul a invitat-o în calitate de interpret/traducător pe Homeacova Anna. În cadrul efectuării acțiunilor de urmărire penală s-a constatat, că Homeacova Anna nu cunoaște limba română și nu dispune de careva acte, ce ar demonstra că este autorizată să activeze în calitate de interpret/traducător, nici în Registrul de stat al interpreților și traducătorilor autorizați, ținut de Ministerul Justiției Homeacova Anna nu se regăsește că ar fi fost autorizată de a activa în calitate de interpret/traducător. Din aceste motive, în măsura posibilităților interpretarea și traducerea a efectuat-o procurorul Veaceslav Toderiță. Inculpatul nu a înțeles în ce se învinuiește și din aceste motive a solicitat recuzarea procurorului de la efectuarea acțiunilor de urmărire penală. Totodată, inculpatul a contestat procurorului ierarhic superior ordonanțele în limba rusă și în limba română de învinuire din 10.05.2018 invocînd că i s-a încălcat dreptul la interpret la înaintarea învinuirii. Plîngerile de recuzare a procurorului Veaceslav Toderiță și de anulare a ordonanțelor din 10.05.2018 au fost respinse de către procurorul ierarhic superior prin ordonanțele din 11.05.2018. Astfel, acțiunile de urmărire penală au fost continuate sub

conducerea procurorului Veaceslav Toderiță. La 14.05.2018 inculpatului i s-au adus la cunoștință materialele dosarului penal. Inculpatul a constatat, că pe ordonanța în limba rusă din 10.05.2018 de învinuire și pe alte acte procesual-penale, prin falsificare, au fost aplicate parafa și semnăturile, că traducerea/interpretarea au fost efectuate de către Homeacova Anna și traducătorul/interpretul autorizat Nastasiu Rodica. În acest sens, inculpatul a făcut mențiunile corespunzătoare în procesul-verbal din 14.05.2018 de prezentare a materialelor de urmărire penală.

Totodată, inculpatul a depus o plîngere Procurorului General, prin care a solicitat atragerea la răspundere penală a procurorului Veaceslav Toderiță, interpretului/traducătorului Nastasiu Rodica și Homeacova Anna pentru depășirea atribuțiilor de serviciu. Urmare acesteia, în ședința preliminară din 25.07.2018, inculpatul a depus o cerere, prin care a solicitat anularea ordonanțelor în limba rusă și în limba română de învinuire din 10.05.2018 invocînd, că la înaintarea învinuirii i s-a încălcat dreptul la interpret. Totodată, în ședința de judecată preliminară din 25.07.2018 s-a mai constatat, că și Vasilev Mariana, care a participat în calitate de interpret, nu este autorizată de a activa în această calitate și nu se regăsește în Registrul de stat al interpreților și traducătorilor autorizați, ținut de Ministerul Justiției.

Ține de menționat, că temei de a asigura inculpatul cu un interpret neautorizat, organul de urmărire penală, dar și administrația instanței de judecată invocă prevederile art. 1 alin. (3) și art. 5 alin. (2) din Legea nr. 264 din 11.12.2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, care în viziunea sa contravin prevederilor art. 13, 16, 20, 26,118 din Constituția Republicii Moldova.

În baza celor expuse mai sus, solicită emiterea unei încheieri de suspendare a examinării cauzei penale de învinuire a lui Nesterenco Anatolii de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 310 al. 1 și 190 alin. (5) Cod penal, cu transmiterea sesizării Curții Constituționale, în scopul ridicării excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (3) și art. 5 alin. (2) din Legea nr. 264 din 11.12.2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției.

Audiind argumentele expuse de participanții la proces în coraport cu demersul înaintat, instanța de judecată consideră demersul apărătorului ca fiind întemeiat și care urmează a fi admis din următoarele considerente de fapt și de drept.

Conform art. (4) alin. (1) din Constituția RM, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

Conform prevederilor art. 342 Cod de procedură penală, toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheiere a instanței de judecată. Încheierile privind măsurile preventive, de ocrotire și asigurătorii, recuzările, declinarea de competență, strămutarea cauzei, dispunerea expertizei judiciare, precum și încheierile interlocutorii, se adoptă sub formă de documente aparte și se semnează de judecător sau, după caz, de toți judecătorii din completul de judecată. Încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată. Încheierile date pe parcursul judecării cauzei se pronunță public.

Potrivit prevederilor art. 7 alin. (2), (3) Cod de procedură penală, dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale. Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului

constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională.

Totodată, potrivit pct. 83 din Hotărîrea Curții Constituționale din 09.02.2016, verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

Astfel, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

Pct. 107 din aceeași Hotărîre a Curții Constituționale stabilește că, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și Judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. o astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor în soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.

Conform hotărîrii Curții Constituționale nr. 15 din 06.05.1997 Cu privire la interpretarea art. 135 al. (1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate exprimă o legătură organică, logica între problema de constituționalitate și fondul litigiului principal. Ea poate fi invocată ca incident din inițiativa părților sau din oficiu de către instanța de judecată. Elementele principale ale excepției de neconstituționalitate sînt: necesitatea efectuării unui control de neconstituționalitate; existența raportului triunghiular între partea aflată în proces, ale cărei drepturi sau interese au fost eventual lezate printr-o normă neconstituțională, instanța de judecată, în fața căreia se invocă neconstituționalitatea și Curtea Constituțională chemată să soluționeze excepția de neconstituționalitate; obiectul excepției de neconstituționalitate.

În acest sens instanța reține că în cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate s-a invocat neconstituționalitatea prevederilor conținute în art. 1 alin. (3) al Legii nr. 264 din 11.12.2008 Cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției care prevede că, „Prin excepție de la alin. (2), în cazurile în care nu există interpreți și/sau traducători autorizați din/în limbile pentru care se solicită interpretarea și/sau traducerea ori interpreții și/sau traducătorii autorizați nu pot fi contractați pentru efectuarea interpretării și/sau traducerii, organele indicate la alin. (1) pot folosi persoane care cunosc limbile din/în care se face interpretarea și/sau traducerea, dar care nu sînt autorizate ” și art. (5) alin. (2) al Legii nr. 264 din 11.12.2008, care prevede că „Prevederea alin. (1) lit. a) nu este obligatorie în cazul interpreților și traducătorilor din sau în una din limbile orientale ori rar folosite prevăzute într-o listă aprobată de Guvern, precum și interpreților semnelor celor surzi, muți ori surdomuți”.

În baza celor expuse și în temeiul art. 4 alin.3, 2, 7, 29, 142 CPP al RM, pct. 83, 107 din HCC nr.2 din 09.02.2016, art.20, 115 din Constituția RM instanța de judecată,

DISPUNE:

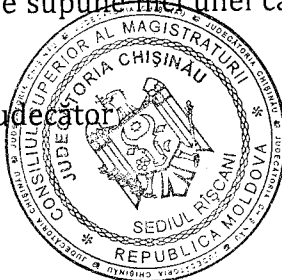
Se admite demersul apărătorului Coșleț Petru în interesele lui Nesterenco Anatolii.

Se sesizează Curtea Constituțională privind controlul constituționalității prevederilor art. 1 alin. (3) al Legii nr. 264 din 11.12.2008 Cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției care prevede că, „Prin excepție de la alin. (2), în cazurile în care nu există interpreți și/sau traducători autorizați din/în limbile pentru care se solicită interpretarea și/sau traducerea ori interpreții și/sau traducătorii autorizați nu pot fi contractați pentru efectuarea interpretării și/sau

traducerii, organele indicate la alin. (1) pot folosi persoane care cunosc limbile din/în care se face interpretarea și/sau traducerea, dar care nu sînt autorizate ” și art. 5 alin. (2) al Legii nr. 264 din 11.12.2008, care prevede că „Prevederea alin. (1) lit. a) nu este obligatorie în cazul interpreților și traducătorilor din sau în una din limbile orientale ori rar folosite prevăzute într-o listă aprobată de Guvern, precum și interpreților semnelor celor surzi, muți ori surdomuți”.

Încheierea separat nu se supune nici unei căi de atac, dar poate fi atacată o dată cu fondul cauzei.

Președinte de ședință, judecător

Papuha Serghei